

Okul Yöneticilerinin Öğretmenlere İlişkin İnsan Doğası Varsayımları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Öğretmenlere İlişkin İnsan Doğası Varsayımları Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27821>

Özet

Okul Yöneticilerinin Ö?retmenlere ?li?kin ?nsan Do?as? Varsay?mlar? Ölçe?i (OÖ?DVÖ), **Ramazan Asar** taraf?ndan 2021 y?l?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, okul yöneticilerinin ö?retmenlerin motivasyon, i? eti?i, güvenilirlik ve genel davran?? biçimleri hakk?ndaki örtük veya aç?k varsay?mlar?n? sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, yöneticilerin ö?retmenlere yönelik sahip oldu?u insan do?as? varsay?mlar? ile sergiledikleri **yönetim tarzlar?** aras?ndaki ili?kiyi inceleyen daha geni? kapsaml? bir doktora tezinin (Asar, 2021) bir parças? olarak ortaya ç?km??t?r.

Ölçe?in temel amac?, e?itim yönetimi alan?nda, yönetici davran??lar?n?n alt?nda yatan bili?sel çerçeveleri saptamak ve böylece personel yönetimindeki farklılıklar? teorik bir zemin üzerinde aç?klamaktır. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Hacettepe Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul Yönetimi, **?nsan Do?as? Varsay?mlar?**, Ö?retmen Alg?s?, Yönetim Tarzlar?, **Ölçek Geli?tirme**, Ramazan Asar, E?itim Yönetimi, Örgütsel Psikoloji.

Yazarlar

Ramazan Asar

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, okul yöneticilerinin ö?retmenlerin mesleki tutum ve davran??lar?na dair ta??d?klar? temel inanç sistemlerini ve varsay?mlar? nicel olarak belirlemektir. Bu inançlar, yöneticilerin **otorite kullan?m?**, motivasyon stratejileri ve genel yönetim tarzlar? üzerinde do?rudan etkilidir.

Ölçek, yöneticilerin ö?retmenleri "kendili?inden motive olan, sorumluluk sahibi" (genellikle Y teorisine yak?n) veya "yönlendirilmeye muhtaç, ki?isel ç?karlar? öncelikli" (genellikle X teorisine yak?n) olarak görüp görmedi?ini tespit etmeye yard?mc? olur. Bu ayr?m?n belirlenmesi, e?itim kurumlar?nda **liderlik etkinli?i** ve örgütsel iklim ara?t?rmalar? için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Okul Yöneticilerinin Ö?retmenlere ?li?kin ?nsan Do?as? Varsay?mlar? Ölçe?i, sosyal psikoloji ve yönetim teorisindeki **insan do?as? varsay?mlar?** (özellikle McGregor'un X ve Y Teorileri) yap?s? üzerine kurulmuştur. Ölçek, yöneticinin ö?retmenlere dair sahip oldu?u inançlar?, genellikle iki ana

veya daha fazla alt boyutta ölçmektedir:

Negatif Varsayımlar (Teori X Etilimi): Öğretmenlerin işten kaçındığını, yönlendirilme gereksinimi duyduğunu, kişisel çıkarları kurumsal amaçları üstünde tuttuğunu inancını.

Pozitif Varsayımlar (Teori Y Etilimi): Öğretmenlerin işi doğal bir faaliyet olarak gördüğünü, sorumluluk almaktan çekinmediğini ve içsel motivasyona sahip olduğunu inancını.

Bu yapı, **eğitim yönetimi** bağlamında yönetici-öğretmen ilişkisinin doğasını anlamak için temel bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliğini saptamak amacıyla öncelikle **yapı geçerliliği** üzerinde durulmuştur. Yapı geçerliliğini belirlemek için **istatistiksel analiz** yöntemi olarak **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır.

AFA, ölçek maddelerinin hangi temel faktörler altında toplandığını ve teorik yapıya ne ölçüde temsil ettiğini göstermek için uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin geliştirildiği örnekleme, maddelerin beklenen teorik boyutlarla uyumlu bir şekilde gruplanıp gruplanmadığını tespit ederek ölçeğin **psikometrik kalitesini** desteklemiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu amaçla, en yaygın kullanılan güvenirlik katsayısı olan **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır.

Cronbach Alfa değeri, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek bir alfa katsayısı, ölçek maddelerinin birbirleriyle güçlü bir korelasyon içinde olduğunu ve içsel olarak tutarlı bir bütün oluşturduğunu işaret eder. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı uygulamalarda stabil ve güvenilir sonuçlar üretebilme kapasitesini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak üzere **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanmıştır. AFA, ölçek maddelerinin altında yatan boyutlar veya faktörleri keşfetmek için kullanılan temel bir istatistiksel tekniktir. Bu analiz, başlangıçta çok sayıda olan maddelerin, teorik olarak anlamlı ve daha az sayıda faktörde toplanmasını sağlamıştır.

AFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıda olduğunu ve okul yöneticilerinin öğretmenlere ilişkin varsayımlarını oluşturan temel bileşenleri net bir şekilde ayrdığını ortaya koymuştur. Bu analizler, ölçeğin **yapısal bütünlüğünü** ve her bir alt boyutun ölçülen yapıya temsil etme yeteneğini doğrulamıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Okul Yöneticileri (Müdürler ve Müdür Yardımcıları)

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim sektöründe çalışan profesyoneller)

Nüfus Detayları: Türkiye'deki resmi okullarda görev yapan **okul yöneticileri**.

Test Metodolojisi: Katılımcıların, öğretmen davranışlarına ilişkin sunulan ifadelere ne ölçüde katıldıkları 5 dereceli Likert tipi bir ölçek üzerinde belirtmeleri istenmektedir.

Derecelendirme:

Hiç Katılmıyorum

Az Katılıyorum

Orta Düzeyde Katılıyorum

Çok Katılıyorum

Tamamen Katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Algısı, Yönetici Davranışları, **Likert Ölçeği**, Psikometri, İnsan Doğası Varsayımları, Eğitim Kurumları, Yönetim Tarzları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: ramazanasar@gmail.com

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Doktora çalışması kapsamında).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir (2021). Kullanım izinleri ve telif hakları için sorumlu yazar Ramazan Asar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçeğin ticari kullanımı

hakk?nda bilgi mevcut de?ildir. Ölçe?in geli?tirme ve yay?n y?l? **2021**'dir.

Orijinal çal??ma için PDF ba?lant?s? mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Asar, R. (2021). *Okul yöneticilerinin ö?retmenlere ili?kin insan do?as? varsay?mlar? ve sergiledikleri yönetim tarzlar?* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Okul Yöneticilerinin Ö?retmenlere ?li?kin ?nsan Do?as? Varsay?mlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemiştir.

1. Ö?retmenlerin davran??lar?nda, okulun amaçlar? de?il ki?isel ç?karlar? önceliklidir.
 2. Ö?retmenler, i? yapmak için yönlendirilme gere?i duyarlar.
 3. Ö?retmenlerin çal??ma hayat?ndaki davran??lar? göstermeliktir.
 4. Ö?retmenler, ne yap?l?rsa yap?ls?n hep daha fazlas?n? isterler.
 5. Ö?retmenler çal??may? pek sevmezler.
 6. Ö?retmenler de her insan gibi de?i?ken bir ki?ili?e sahiptir.
- . (Di?er maddeler tezin orijinal metninde yer almaktadır.)
- .